

**CONSELL EDITORIAL**

Albert Aixalà  
Meritxell Batet  
Víctor Francos  
Rocío Martínez-Sampere  
Carles Rivera  
Joan Rodríguez

**EDITOR**

Rafael Pascuet

**COORDINACIÓ EDITORIAL**

Cristina González

**COL-LABORADORS D'AQUEST NÚMERO**

Oriol Bartomeus, Xavier Bertrana, Albert Branchadell, Fernando Domínguez, Iñaki Ellakuría, Mireya Fuente, Antoni Guitérrez-Rubí, Enric Juliana, Rocío Martínez-Sampere, Jordi Mas, Héctor Mora, Vicenç Navarro, Àngel Pes, Antoni Puigverd, Francesc Raventós, Joan Tudela, Gisela Vargas.

**IL·LUSTRACIONS**

Martí Pellicer

**FOTOGRAFIA**

Pau Fabregat

**DISSENY**

Art&Graf a partir d'una proposta original de Gemma Terol

**PREIMPRESSIÓ**

Art&Graf

**IMPRESSIÓ**

Aleu

DL:

ISSN: 84-1576-8171

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reproducció i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització expressa dels titulars del *copyright*, i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

© d'aquesta edició:  
Fundació Rafael Campalans  
Trafalgar 12 entresòl, 1a  
08010 Barcelona  
Tel: 93 319 54 12  
Fax: 93 319 98 44  
fundacio@fcampalans.cat

## Nova etapa

La política és una activitat essencialment lligada al canvi i a la transformació. I el pensament polític és un bon reflex d'aquest caràcter dinàmic. Ara fa set anys, naixia la Revista FRC, amb l'objectiu explícit de contribuir a seguir fent del socialisme democràtic un referent central en l'espai ideològic del segle XXI.

En aquell moment, el pensament de l'esquerra liberal apuntava aires de *tercera via*. Els anys de la presidència Clinton (que llavors arribava al seu final), l'ascensió enlluernadora de Tony Blair, el triomf del "Neu mittel" de Schröder i l'experiment de la *gauche pluriel* del govern de Lionel Jospin eren els emblemes de la majoria socialdemòcrata present a gran part dels governs europeus. Una pauta que contrastava amb la majoria absoluta del Partit Popular i l'exigua majoria de CiU en la última legislatura del govern de Jordi Pujol.

Durant aquests anys, la revista ha vingut realitzant una mena de procés de sedimentació d'algunes d'aquestes idees, combinades amb la reflexió sobre el refredament del procés d'integració europea i alguns temes de naturalesa més estrictament hispànica: el federalisme i les reformes polítiques, l'evolució de l'Estat del Benestar i l'aparició de noves realitats socials a Catalunya.

Set anys i tretze números després, la Revista FRC encara una nova etapa, de forma paral·lela al nou impuls que la Fundació Rafael Campalans va prendre fa un temps. A Europa, tots els líders polítics de centreesquerra que governaven en el canvi de segle han deixat les seves responsabilitats. El president José Luis Rodríguez Zapatero esgota la seva primera legislatura després de quatre anys de forta controvèrsia sorgida de la política de reformes polítiques i socials impulsada pel seu govern, i la reacció en contra del Partit Popular, encara captiva de l'impacte dels fets de l'11-M. A Catalunya, l'aliança d'esquerres encapçalada pel president José Montilla governa Catalunya, després de succeir el govern de Pasqual Maragall. Durant aquests quatre anys, el PSC s'ha trobat davant d'una situació inèdita, governant en totes les instàncies de govern, que obliguen a afrontar interessos polítics no sempre conciliables.

En aquest context de canvi, cal posar al dia la diagnosi, els interrogants, les respostes i les incerteses. La revista en la seva nova etapa aspira a actualitzar la reflexió sobre la nostra societat i el seu sistema polític, amb l'ànim de reafirmar la vigència dels valors de llibertat, igualtat i justícia social, centrals per a la socialdemocràcia, al nostre país i a la seva autèntica casa gran, Europa.

L'esperit de la revista és i continuarà sent plantejar-se els interrogants sobre el sentit i l'abast dels canvis que es venen manifestant i que determinen el sentit polític d'un projecte de socialisme democràtic amb vocació de majoria. En particular, els canvis generacionals i demogràfics a Catalunya i al conjunt d'Espanya apareixen com el primer factor de transformació de la nostra realitat. La societat catalana es mostra avui més heterogènia, amb major diversitat d'hàbits, cultures i creences, el que la fa menys permeable

als referents col·lectius que permeten un relat comú i que fan possible l'articulació d'un projecte compartit de comunitat. És la noció de ciutadania mateixa la que avui està al centre del debat, referida a un ciutadà amb més possibilitats per disposar de forma autònoma de la seva llibertat, però també amb més riscos per veure-la perduda o malbaratada. Així s'entenen les manifestacions de preocupació que des de tots els àmbits ideològics s'emeten, amb la voluntat de reivindicar la idea de bé comú i els valors clàssics (que no tradicionals) que el fan possible.

Però aquesta diversitat també significa remoure les bases tradicionals on es va erigir el concepte de benestar posterior a la Segona Guerra Mundial, i que a casa nostra va arribar amb dècades de retard i severes restriccions pressupostàries. Avui sabem que una economia pròspera significa més riquesa i benestar, però també que aquests poden oscil·lar amb l'evolució dels cicles econòmics. Una realitat que condiciona la forma de fer efectiva la igualtat entre els ciutadans.

En segon lloc, el canvi del context social i polític en el que actuen els partits està transformant la naturalesa del vincle entre partit i societat. El ciutadà –i elector– d'avui presenta un retrat sensiblement diferent del que ha marcat el ritme de l'activitat política del passat, amb actituds, preferències i interessos diferents del ciutadà del segle XX. Davant d'això, els partits constaten serioses dificultats per ser-hi presents, per comunicar-se amb els seus electors i per esdevenir eines de participació dels ciutadans. Si bé no resulta apropiada la tesi de la *crisi dels partits* per referir-se a aquesta situació de canvi, sí és cert que avui les formes tradicionals de representació i de relació entre individus i governants ja no produeixen el mateix grau de satisfacció ciutadana que quan es va posar en marxa el nostre sistema polític. Segons algunes interpretacions, estaríem assistint al retorn dels partits de quadres en una versió moderna, convertits en organitzacions centrades principalment en la gestió del poder institucional. Els partits apareixen avui com a grans maquinàries electorals, assetjades per demandes ciutadanes per a les quals no estaven preparats, i es veuen encorsetats per un entorn institucional que afavoreix el càlcul d'interessos a curt termini i penalitza la visió de llarga durada.

Finalment, hi ha el canvi en el projecte de país que ha guiat la recuperació i desenvolupament del sistema d'autogovern durant aquests trenta anys. L'èxit de l'Espanya autonòmica i de la Catalunya autogovernada posa al descobert també les seves mancances i els seus resultats perversos. Una Espanya que puja redueix distàncies amb una Catalunya acostumada a ser motor indiscutible. Un

major nivell de responsabilitat en el govern de la Generalitat posa de manifest les dificultats per aplicar els projectes de governació. Més autogovern durant trenta anys ha significat més Estat però no necessàriament més nació. Una paradoxa que el catalanisme polític encara està per digerir en la seva justa mesura. En aquest sentit, s'imposa un balanç sobre els supòsits i resultats del projecte federalista del PSC, especialment després del seu impacte en el procés de reformes de l'autogovern realitzat durant els primers anys del president Zapatero.

**Cal posar al dia la diagnosi,  
els interrogants, les respostes i  
les incerteses. La revista en la seva nova  
etapa aspira a actualitzar la reflexió  
sobre la nostra societat i  
el seu sistema polític**

Una situació de contradiccions que també és perceput en el projecte europeu. En els darrers anys, la Unió ha passat de quinze a vint-i-set, una ampliació que certifica el seu èxit com a referent de pau i desenvolupament, però fa entrar en crisi definitivament alguns

dels seus mecanismes de funcionament, i reforça la lògica nacional amb la que actuen els seus membres. El caràcter imperial que comença a adquirir la Unió posa la qüestió del dèficit democràtic i el sentit mateix de la seva existència. En el cas de Catalunya, s'afegeix la desafecció creixent que s'ha establert en alguns sectors del catalanisme envers la integració europea, un cop constatat que més Europa no significa necessàriament menys Espanya. El dilema entre expansió i aprofundiment està obert.

Davant d'aquesta realitat en transformació permanent, l'espai d'aquestes pàgines vol estar dedicat a aquestes reflexions i a les propostes i reformes que se'n poden derivar. Amb especial atenció a la nostra pròpia experiència. Si molt sovint, el socialisme català (i de fet la resta de formacions polítiques de casa nostra) han tendit a mirar arreu per aprendre i fer propostes millors, cal començar a reivindicar la pràctica que ha donat de sí la nostra democràcia durant més trenta anys, en tots els nivells de govern. Potser en el nivell de les idees, Catalunya encara resta lluny de la capacitat de proposta i d'innovació que demostren altres societats. Però en el terreny dels fets, de la política real i aplicada, podem observar la situació inversa. Fins a tal punt que la nostra creativitat en el nivell de les idees podria millorar si hi transposéssim més sovint i amb més convicció allò que hem hagut d'aprendre en la governació quotidiana. És a dir, si parléssim més d'allò que som i que fem, sense oblidar el que volem ser i el que volem fer.

Els propers números demostraran si som capaços de respondre a aquestes fites. ■

**FUNDACIÓ RAFAEL CAMPALANS**